

Izhaja vsak petek. Naročnina 6 Din mesečno, 15 Din četrtletno. Za ino-
zemstvo 10 Din mesečno. Uredništvo in uprava Ljubljana, Delavski dom,
Karla Marksa trg 2, dvorščice, Čekovni račun 14.577. Lastnik in izdajatelj
Alojz Kusold, Ljubljana. Odgovorni urednik Albert Hlebec, novinar, Ljub-
ljana, Karla Marksa trg št. 2, Tiska tiskarna »Slovenija«. Za tiskarno odgo-
voren: Alojzij Höfler v Ljubljani.

Vsak obrat, vsaka vas imej dopisnika za »ENOTNOST«.

Za enotno proslavo Prvega Maja.

Vodstvo SSJ že zopet razbija!

Delavci za enotno proslavo.

Zidanost, 16. marca.

Prejeli smo pred kratkim okrožnico in še ne-
kaj drugih stvari od vodstva SSJ. Ker pa ta
okrožnica nasprotuje našemu osvobodilnemu boju,
je potrebno, da spregovorimo nekaj besedi. »Danes
v dobi najhujše reakcije, danes, ko železnici,
rudarji, kovinarji propadajo in stradajo, danes v
dobi grozne brezposelnosti, ko razsaja lakota po
revirjih, v takem težkem času, razposilja vodstvo
SSJ okrožnice in še druge take stvari, na katero
vam nakratko odgovorim tole: Mi delavci se z va-
šimi navodili ne strinjamo, ker povzročajo vedno
večji razkol v delavskem pokretu. Veseli nas, da
še obstoja razredno-zavedna stranka in strokovne
organizacije, ki se trudijo za ojačanje delavskega
gibanja. Vaša okrožnica pa jasno kaže, da vam ni
za širše delavske mase. Ako bo šla ta Vaša praksa
tako naprej bodo obstajale tudi strokovne orga-
nizacije le še na papirju. Zalostno je, da šteje danes
cela Slovenija tako malo organiziranega delavstva.
Delavstvo po želeti preklinja razbijaše voditelje.
Dobro želodec mora imeti tisti, kateri danes hodi
med delavstvo agitirati za strokovne organizacije.
Kaj danes človek vse doživi in sliši. Spominimo se
nazaj. Že leto 1920 nam veliko pove. O železni-
čarski stavki, o Zaloški cesti in tako dalje. Želez-
ničarji in nameščenci, spominimo se še takratne
enotne fronte, kako je bilo takrat in kako je danes.
Na tisoče in tisoče nas je še, ki se spominjamo,
na takratne shode in sestanke, kako navdušeno je
delavstvo hodilo na shode, kako enotno so govo-
rili vsi govorniki, eni kot drugi je razlagal položaj
in zgodovino o Ruski revoluciji. Takrat so delavski
zaupniki govorili, kako je prišla proletarska revolu-
cija, kako sta se ruski kmet in delavec osvobo-
dila carizma, kako so padli okovi od rok sibirskega
sužnja, da je zasijalo v Rusiji sonce delavske svobode.
Naše delavstvo se je vedno močnejše okle-
palo strokovnih organizacij, delavska moč je na-
rašala, strah je obdajal kapitalista. Treba je bilo
nekaj ukreniti. In glej ga hudirja, prišel je znani
tenorist iz Amerike, znal je spreminjati glasove in
kar na enkrat smo slišali na shodih različne gla-
sove. Vse se je čudilo tej novi metodi, ki je prihla-
jala iz ust istega voditelja, katerega je pred nekaj
tedni še slavil rusko revolucijo in osvoboditev
delavstva.

Spremenil se je glas, gotovim voditeljem in
slišali smo novo melodijo in slišali smo tiste nove
glasove, da je v Rusiji poguba proletariata, da v
Rusiji propadala kmet in delavec, obžalovalo se
je caristične raztrgane verige... Dragi sodrug,

Zakaj naj rudarji plačujejo velikanske prispevke II skupini?

RESNA BESEDA DELAVCEM V JUGOSLOVAN-
SKI SOCIALDEMOKRATIČNI STRANKI.

Na jeziku »načelo javnosti« — kako pa v dejanjih?

Glavni odbor II. skupine v Trbovljah, je sprejel
Bernotov načrt pravilnika za Rudarsko Posloval-
nico Dela in načrt novega ogromno povznanega
proračuna. Ne samo »načelo javnosti«, ampak lo-
jalnost napram rudarskemu proletariatu je zahte-
vala, da glavni odbor te predloge objavi, obelo-
dani, da rudarji o njih povedo svoje mišljenje, da
se razvije o njih diskusija, da rudarji vidijo, zakaj
gre in predloge ali sprejmejo ali pa spremenijo ali
odklonijo. Da so tako morali storiti, razume vsako-
do, ki mu gre za interese rudarskega proletariata,
ki občuti in razume pomen proletarske demokra-
cije.

Kaj pa je storil glavni odbor po navodilih
Bernota? Glavni odbor ni niti 14 dni pred običnim
zborom poslal predlogov načelnikom lokalnih sku-
pin po revirjih, kot to zahteva že birokratski red.
V Velenju n. pr. so predlog poslali tako, da so ga
zaupniki mogli čitati šele na poti na občni zbor!
In »Napreje«, katerega urednik je Bernot, »Napreje«,
ki že menda sedem let ponavlja »načelo javnosti«
— je objavil svoje predloge šele po običnem zboru!
Iz vsega tega jasno vidimo, kako so skrili pred
proletarsko javnostjo in pred rudarji svoje pre-
dloge, kako so prav za hrčkom delavstva pripravili
napad na II. skupino.

Zakaj so tako storili? Gotovo je zaradi tega,

kaj se to pravi: prodati se in napadati proletarce.
Pomagali so ti izneverjeni voditelji kapitalu na
konja, da nas še danes bica in bicaše nas tudi vi
izdajalci proletariata. Sodrug, blizu se Prvi Maj.
In okrožnica, katero so izdali voditelji SSJ, poziva
proletariat na razkol. Odstavek okrožnice SSJ se
glasi takole: »Blizu se Prvi Maj, ki bo letos pred-
vsem manifestacija za 8. urnik. Vse te manifestacije
priredi stranka oziroma strankini poverjeniki, ki
naj povabijo na sodelovanje strokovne organiza-
cije in kulturna društva. Ponovno je treba opo-
zoriti na to, DA SE NI TREBA SPUSČATI V NO-
BENA POGAJANJA, KI JIH VSAKO LETO OB
TEM CASU ZACNO KOMUNISTI pod parolo
Enotnosti, da nas potem celo leto zato blajfo.«
— Sodrug, kaj porečete na take izdajalske priprave
za Prvi Maj s strani vodstva SSJ? Sodrug, ne
čudimo se, zakaj danes naše strokovne organiza-
cije tako hirajo, takoj pri SSJ so čisti elementi, ki
nečejo enotnega delavskega pokreta, in ki bi radi
izrabili strokovne organizacije v svoje strankar-
ske namene. Oni so proti prvomajski skupni pro-
slavi, Sodrug, na eni strani se vršijo konference,
shodi, sestanki, iščejo se pota in smernice za ob-
novo strokovnih organizacij, na drugi strani pa se
razposilja navodila za razbije enotne prvomajske
proslave. Sodrug, SSJ gre danes za zmagao nad
proletariatom, nam pa, da ne propadejo železni-
čarji, rudarji, kovinarji in kmetje. Sodrug prole-
tarci, pričakujemo, da nam odgovorite, kdo je za
skupno proslavo, in kdo je proti. Mi hočemo radi
interesov proletariata skupno proslavo 1. Maja! So-
druzi pravdačasno se oglasite v »Enotnosti«, da ho-
čemo delavci enotni nastop, da povemo razbijačem
pri SSJ, da je prvomajska prvoslava naša in ne
razbijaško, in da hočemo v enotni fronti manie-
strirati!

Živela skupna proslava v enotni fronti med-
narodnega proletariata!

Proletarci vseh dežel, združite se!

V imenu vseh zavednih delavcev v Zidanem
mostu: Franc Špegel, Urbič Anton, Želez-
nič Alojz, Jakoš Rudolf, A. Jakoš.

POZIV ZA SKUPNO PROSLAVO.

Dekalisti so poslali vodstvom SSJ, JSDS, Stro-
kovni komisiji in »Svobodi« pismen poziv, da se v
četrtlek 22. marca sestanejo in ustanovijo skupni
»Pokrajinski odbor za enotno proslavo Prvega
Maja«.

Iz okrožnice SSJ (glej dopis na uvodnem
mestu) je sicer razvidno, da hoče vodstvo SSJ raz-
biti skupno proslavo, upamo pa, da bo pritisk s
strani delavstva dovolj močan, da prepreči raz-
bijaški nastop vodstva SSJ.

»Vsi na delo za enotno proslavo Prvega Maja!

ker so se bali, da bi sicer ne mogli svojih pre-
dlogov spraviti skozi!

S TEM JE POKAZALO VODSTVO JSDS, DA
MU JE »NAČELO JAVNOSTI« SAMA KRINKA,
S KATERO PRIKRIVA PRED DELAVSTVOM
SVOJ PRAVI OBRAZ, DA MU JE »NAČELO
JAVNOSTI« PRAZNA FRAZA, PO KATERI SE
NA DELU NOČE RAVNATI!

Socialdemokratski delavci morajo sedaj to
uvideti!

NA JEZIKU PROLETARSKA DEMOKRACIJA —
NA DELU TEROR NAD PROLETARIATOM.

To se je pokazalo še bolj kot v predpripravi
za občni zbor na samem običnem zboru II. skupine.
Tam so prečitali predlog pravilnika Rudarske Po-
sredovalnice Dela, ki ga delegacije niso poznali, niti
ne prediskutirali ne sami, ne skupaj z rudarji in
predno so ga dali na glasovanje kot v zasmeh
vprašali, kdo ima kake druge predloge. To postop-
anje je še mnogo slabše in hujše od postopanja
socialpatriotov v Delavski Zbornici, kjer vsaj pre-
dloge 14 dni prej razposlajo delegatom in jih po-
zovejo, naj svoje predloge 8 dni pred skupščino
uložijo! To se pravi delati preko delavstva, usilje-
vati mu nekaj, terorizirati ga!

Dalje, Na dnevi red je prišel predlog prora-
čuna, ki je značil ogromno povznanje prispevkov.
Ne rudarji ne njihovi zaupniki se o tem niso prej
posvetovali. (Edino v Velenju je bil dne 5. febru-

aria sestanek, ki se je soglasno izjavil proti povz-
nanju prispevkov na tem običnem zboru. Proti po-
višanju prispevkov sta nastopila tugi sodruga Pe-
vec in Rednak od JSDS. S. Rednak je tam povsem
pravilno rekel: »Najprej naj nam prinesejo pravilnik
RPD in potem bomo premislili in glasovali o even-
tualnem povznanju prispevkov.« Predlog proraču-
na je bil proti 20 glasovom bernotovcev (od
skupno 87) odklonjen, ker je večina delgatoz iz-
javila, da za kako povznanje prispevkov nima po-
oblaščenja od delavstva. Že tik pred koncem so
nato začeli na vse načine pritiskati na delegate,
češ, NEKAJ MORAJO ODGLASOVATI. Nato je še
zastopnik rudarske oblasti ing. Pelhani pritisnil
in pod tem pritiskom so spravili delegate od tega,
da so glasovali za znižani proračun. Nato jih je še
predsednik Struc (JSDS) smešil, češ, kje ste pa
sedaj dobili pooblaščenje od delavstva!

To je teroriziranje rudarskih zaupnikov in te-
roriziranje vsega rudarskega proletariata!

Bernot, ki blati Sovjetsko Unijo, ker ne »do-
pušča kapitalizmom in vsem sovražnikom, da jo
rušijo, ki je proti terorju nad buržuazijo, je pogazil
proletarsko demokracijo in po socialpatriotsko
uvvedel teror nad delavstvom.

»Proletarska demokracija« je na jeziku Ber-
nota prazna fraza. Sedaj je jasno, zakaj da je
proti terorju nad buržuazijo — zato ker je za teror
nad proletariatom.

To lahko vidijo sedaj vsi proletarci v JSDS!
RUDARSKI PROLETARIAT NAJ PA POVE
SVOJE MIŠLJENJE O LJUDEH, KI MU NALA-
GAJO DAVKE KAR TAKO PREKO NJEGA, NE
DA BI GA VPRAŠALI IN TAKO, DA TERORIZI-
RAJO NJEGOVE ZAUPNIKE!

BERNOT ODKRITO PRIPOROČA TEROR NAD
DELAVSTVOM.

Gornji članek je bil napisan za prejšnjo šte-
vilko »Enotnosti«. Medtem pa je izšel »Napreje«, ki
naravnost potrjuje vse, kar smo zgoraj napisali.

V Velenju je lokalni načelnik II. skupine Mar-
tinšek (bern.) sklical za 11. marca sestanek, na ka-
terem se je razpravljalo o sklepih običnega zbora
in je bila sprejeta resolucija (objavljena v zadnji
»Enotnosti«), ki izreka trem zaupnikom nezau-
pnic, ker so kršili sklepe in navodila velenjskih
rudarjev, ter zahteva od njih, da odstopijo svoja
mesta namestnikom. To resolucijo je na sestanku
utemeljil s. Polanc takole: »Ali zaupnik lahko dela
po svoji glavi proti vaši volji, ali pa mora delati
po volji delavstva in v sporazumu z njim? Nato
je izjavil Martinšek: »Predno bom odgovarjal, bom
dal to resolucijo na glasovanje, da ne bi kdo mislil,
da hočem svojo zaupniško dobo podlajšati.« Ko
so skoro vsi (razen dveh ali treh) navzočih rudar-
jev dvignili roke za nezaupnico, je Martinšek kon-
statiral, da je soglasno sprejeta, nato je šele po-
pravil, da je večina za to. Rudarji so se razšli v
prepričanju, da se bodo ti trije zaupniki pokorili
volji ogromne večine kompetentnega sestanka.

Toda — kaj čitamo v »Napreju«? Da bo 25. t.
m. v Velenju ponovno zborovanje. Bernot piše:
»Popolnoma pravilno so nastopili ti trije zaupniki,
ko so odklonili zahtevo, da bi položili mandate.
Mandator je dolžan delati po svoji vesti, ne pa po
željah posameznih (!) volivcev. Pa tudi če bi vsi
volilci brez razlike kričali proti njemu, ker jim je
kdo napacno razložil mandatorjevo delovanje, bi
ne bilo pravo, če bi v takem trenutku takoj vrgli
puško v koruzo, namesto da počakajo (!), da vo-
lilci spoznajo dejanski stan.«

Cujte, delavci! Zaupnik naj dela po svoji vesti,
t. j. po svoji glavi in volji, ne pa po volji in željah
mase, volilcev! Zaupnik lahko proti volji delavstva
samolastno podlajša svojo zaupniško dobo in čaka,
do kdaj? da delavstvo spremeni svoje mišljenje o
njegovem delovanju! Zaupnik lahko gazi voljo de-
lavstva, če misli, da ima on prav! Zaupnik torej
ni posameznik, ki ga je delavstvo izvolilo, da iz-
vršuje njegovo voljo, temveč je mali bog, ki ga
volja delavstva ne briga več!

To je teorija teorija nad delavstvom. To je ona
teorija, ki so jo Kristan, Čobal, Svetek in Arh iz-
vajali in s tem delavski pokret ubijali. In to teorijo
danes naenkrat zagovarja Bernot! Kako daleč je
padel! Pogazil je »načelo javnosti« in načelo pro-
letarske demokracije in začel nastopati za teror
nad delavstvom!

Sodrug delavci v JSDS! Vaša dolžnost je
sedaj, da obsodite take »voditelje«, ki so vam leta
in leta eno govorili, nato pa čez noč začeli delati
in govoriti ravno nasprotno! Vprašajte jih, ali vsa
smatrate za popolnoma nerazodene ljudi, ki se pu-
ščate vleči za nos! Povejte jim, da so oni zaradi
vas tu, ne pa da ste vi material za njihove eks-

perimente! Nastopite odločno za proletarsko demo-
kracijo in ne dopuščajte več, da bi vas taki »vo-
ditelji« umetno izollirali od proletarcev-dekalistov!

Razmislite, sodrug, to našo odkrito besedo in
storite, kar zahtevajo interesi delavskega gibanja!
»Pustimo kapital pri miru in pomagajmo si samo s
tem, kar nam kapital prostovoljno daje!«

Tako bi lahko v enem stavku izrazili ono ma-
lomščansko idejo »samopomoči«, ki jo Bernot da-
nes v 1. 1928 priporoča proletariatu Slovenije. Ta
ideja »samopomoči« ni nič novega, kajti to idejo so
vedno in vsepovsod kapitalisti priporočali delav-
stvu »kot edini izhod«, samo da bi ga zadržali od
boja proti sebi in proti svojim profitom. Tako se
nam kaže Bernot kot lakaj in agent kapita-
lizma, ki delavstvo roti, naj pusti pri miru interese
buržuazije in naj raje samo obdavi svoje gladne
mežde! Ničesar ne spremeni na tem stvarnem
očitu, če tudi bi bilo tako, kot mislijo nekateri nje-
govci pristaša, da on nevedoma dela to napako, da
se ne zaveda, kaj govori in da ne vidi, kaj dela.

V štev. 11. »Napreja« Bernot sam celo pove,
zakaj da se je odpovedal razrednemu boju proti
kapitalu: »Ker se brez denarja ne da izvršiti noben
program (!) in ker je pri sedanjih razcepljenosti ab-
solutno nemogoče računati, da bo kapital ali drža-
va kaj prispevala za odpravo brezposelnosti, je
samopomoč edina pot.« Iz tega stavka bi logično
sklepal pravi, da bi po Bernotu samopomoč ne bila
edina pot, če bi ne bilo take razcepljenosti in če
bi bil delavski razred močnejši, ki bi potem s
svojo močjo prisilil kapital in kapitalistično državo,
da prispeva. S tem se je Bernot z eno nogo po-
stavil na naše stališče »Kdor ima moč, odločuje!«,
ki smo ga zastopali nedavno proti njegovemu na-
čelu »Kdor plača, ta odločuje!«. Drugič bi iz gor-
njega stavka nadalje sklepal, da je glavna naloga
odpravi razcepljenosti, ki je po Bernotu kriva, da
je delavstvu odprta danes kot edina (t. j. zasilna)
pot — samopomoč. Tretjič sledi iz navedenega
stavka, da obstoji samopomoč v tem, da delavstvo
živi naprej z danimi sredstvi, ne da bi si kaj več
izvojevalo od kapitala ali kapitalistične države.

Namesto vsega tega, pa Bernot v svoji kon-
fuznosti v prihodnjih dveh stavih pripoveduje zo-
pet nekaj čisto drugega, nasprotnega. Pravi: »Sa-
mopomoč je pa tudi tista pot, ki jo uči K. Marks.«
Kateroga Marks pa misli Bernot? To bi bilo že
preveč nesramno, da bi K. Marks, velikega ute-
meljitelja revolucionarne teorije, razrednega boja
in diktature proletariata, predstavljal kot buržu-
aznega lakaja, ki pripoveduje delavstvu o —
»samopomoči«! Vendar res izgleda, da Bernot
mislil tu na K. Marks in v tem oziru zasluži, da ga
imenujemo nesramnega falzifikatorja! Pa pustimo
zaenkrat to! Medtem ko je prej delal, da je samo-
pomoč zasilna pot, mu je sedaj že idealna in se
v svoji nesramni ignoranci sklicuje na avtoriteto
Marksa. V nadaljnjem stavku pa imenuje samo-
pomoč — »edini izhod iz žalostne in skrajno ško-
dlive razcepljenosti«. Medtem ko mu je prej bila
razcepljenost vzrok, da se loteva samopomoči in
da jo priporoča, je sedaj celo stvar obrnil in pravi,
da mu je samopomoč sredstvo, da odpravlja raz-
cepljenost.

Tako torej Bernot skuša zabrisati svojo po-
polno odpoved razrednemu boju — mislimo pa, da
je ta konfuzija preveč prozorna, da bi delavci ne
videli skozi.

KAJ PA RPD?

Pa si oglejmo še malo natančneje to »samo-
pomoč«, o kateri zatrjuje »Napreje«, da bo »odpra-
vila bedo«, »odpravila brezposelnost« in »nas iz-
peljala iz razcepljenosti«. Zakaj naj obdavčimo
svoje gladne mežde? Kaj bomo od tega imeli?
Kako si bomo s tem zboljšali svoj položaj?

Rudarska Posredovalnica Dela je po zatir-
vanju Bernota ona dolgo pričakovana institucija,
ki bo sedaj omogočilo, da bo imel rudar odslej v
II. skupini ne le papirnat, ampak tudi resnično
zaščito. Po natančnem pregledu § 3, ki govori
o namenu RPD, vidimo, da ta RPD predstavlja
skrahirani Bernotov »Skupni dom«, samo s to raz-
liko, da mu manjka političen program in pa da je
prisilna organizacija.

RPD je nekakša zmes strokovne organizacije,
delavske zbornice in borze dela, konsumne in pro-
duktivne zdruge, hipotekarne banke in hranilnice,
statističnega urada in izobraževalne organizacije
—, obenem pa ne nadomestuje ne eno ne drugo
ne tretje, najmanj pa še strokovno organizacijo,
ker se za razmerje med delom in kapitalom ne
briga in nima namena, ščititi delavca pred izkori-
ščanjem po kapitalistih in njih družbah.

Torej pravi zmehšani »Skupni dom«, kakršen

nikjer na svetu ne obstoja, ker so se vsi taki
poizkusi že zdavnaj izkazali kot praktično neeko-
nomični in brezkoristni ter kot direktno škodljivi
delavskemu gibanju, ker odtegujejo njegove ene-
rgije razrednemu boju.

Ta RPD bi bila nekaka »Mädchen für alles«
(dekla za vse) v rokah nekaterih. Ti bi lahko ne-
katerim »po svoji vesti« dali podporo, drugim ne,
bi lahko tam, kjer bi jim bilo v interesu, napravili
nekaj konzumu podobnega, drugod zopet ne, bi
lahko svojim pristašem dajali hipotekarni kredit,
drugim pa ne itd. itd. Kaj bi torej iz te RPD na-
stalo, si je lahko misliti: Koristi za nekatere posa-
meznike in za stranko, ki ima glavni odbor II. sku-
pine, plačevati pa bi morali vsi rudarji.

Kaj pa za maso rudarjev?

Ali bi RPD mogla omiliti brezposelnost? Kdor
to misli, zapada iluziji! Brezposelnost ustvarja ka-
pitalistična gospodarska kriza in je s tako »samo-
pomočjo« ne bomo mogli omiliti, da bi se kaj po-
znalo.

Ali bi RPD mogla omiliti bedo brezposelnih?
Da! To bi mogla storiti z dajanjem brezposelnih in
potovalnih podpor in z zaposlevanjem. To bi pa
mnogo bolj uspešno v prospek vseh rudarjev
vršila strokovna organizacija rudarjev, ki bi bila
obenem njihovo orodje v boju za zboljšanje njho-
vega položaja, kar RPD biti ne more in tudi neče.
No, če bi RPD omejila svoj namen na to, da daje
brezposelnim in potovalnim podpore in posreduje za-
poslitev, ter tako bila nekaka rudarska Borza dela,
bi najprej mogla in morala zahtevati zase vsaj en
del prispevkov, ki jih rudarji plačujejo DZ in vse
ene prispevke, ki jih plačujejo rudarji že leta in
leta »fonda za brezposelnost« v Belgrad, ne da bi
od njih kaj imeli in bi mogla in morala dalje tako
zahtevati od I. skupine (podjetji), da prispeva po-
lovice za ta humanitarni namen. Ne!, je rekel Ber-
not, temveč rudarji naj sami plačajo. Podjetniki
že skušajo delati v javnosti vtis, da kljub težkim
časom njihovi rudarji ne živijo preveč slabo, ker
bodo gradili iz prihrankov konzume, liše itd. Zato
so tudi kapitalistični časopisi »Slovenec« še pred
običnim zborom II. skupine) to »samopomoč« ru-
darjev tako toplo pozdravili. Na tak način ustvar-
jati fond za brezposelne rudarje, da enostavno
rečemo, dolžnost rudarjev je, da brezposelnost, ki
jo kapital dela, sami nosijo in da niti ne dvignemo
zaintese, ki je za vse ljudi opravičena, da vanj
prispevajo tudi kapitalisti in država — to je uda-
rec po rudarjih, po njihovih interesih pred vsem
delavskim razredom in pred vso meščansko
družbo.

RUDARSKI PROLETARIAT SLOVENIJE
IMA DOVOLJ TEŽKIH IZKUŠENJ, NI MU BIL
POTREBEN ŠE TA UDAREC IN NI MU PO-
TREBNA ŠE ENA IZKUŠNJA S PRISILNIM
SKUPNIM DOMOM — RPD!

DOKAZATI MORA, DA RAZUME SVOJ
POLOZAJ IN SVOJE NALOGE ZA ZBOLJ-
ŠANJE SVOJEGA POLOŽAJA S TEM, DA
ZAVRNE IN ODBIJE TA UDAREC IN DA SI
SAMO GRADITI SVOJO STROKOVNO BO-
JEVNO ORGANIZACIJO, KI BO PRIBORILA
RUDARJEM RESNIČNO ZBOLJŠANJE POLO-
ŽAJA IN JIH ZAŠČITILA PRED GLADOM!

POMOČ JE LE V RAZREDNEM BOJU,
NE PA V ODPOVEDI OD NJEGA!

Sovjetska Rusija proti vojni — kapitalistične države za vojno.

Buržuazija se zaveda, da milionske mase de-
lovnega ljudstva se niso pozabile na strahote sve-
tovalne vojne in da niso za vojno. Da bi prikrile
med masami svoje imperialistične vojne priprave,
so kapitalistične države pri društvu narodov usta-
novile »razorožitveno komisijo«, ki z velikim pom-
pom dela že več let, brez vsakega resnega re-
zultata. Pri vsem govorjenju o »razorožitvi« se
vse kapitalistične države oborožujejo na suhem, v
zraku in na morju in niti društvo narodov, niti ra-
zorožitvena komisija niso ukenile ničesar, ko so ve-
like imperialistične države z orožjem pobijale osvo-
bodilne boje narodov v Maroku, na Kitajskem, v
Siriji, v Nikaragui itd.

Popolnoma pa so se razkrinkale vse kapitali-
stične države že lansko leto, ko so v društvu narodov
odklonile predlog Sovjetske Rusije za takojšno
popolno razorožitev (glej članek v novembruški
štev. »Enotnosti«) in ponovno so delegati kapita-
lističnih držav pokazali svojo pravo barvo na se-
danjem zasedanju razorožitvene komisije. — De-
legat USSR s. Litwinov je v svojem govoru kon-
statiral, da so kapitalistične države šle doslej vedno
preko resnih predlogov USSR za razorožitev, za
preprečitev imperialistične vojne. S. Litwinov je
pokazal, da je tudi edini predlog, ki je izšel iz ka-
pitalistične strani, s strani danske vlade, tak, da bi
morala Rusija svojo armado še povečati za 175.000
mož, če bi se hotela »razorožiti« po danskem pre-
dlogu, ki predlaga, da bi imele države na 1 milijon
prebivalcev samo 5000 vojakov. — »Leta in leta
se samo govori v tej komisiji, niti za eno puško pa
še ni bilo radi teh razprav zmanjšana oborožitev,
pač pa vse države tekmujejo v novem oborožev-
vanju. USSR je za popolno razorožitev in ni no-
beno nasprotje s tem, če imamo danes tudi mi vojs-
ko. Mi jo moramo imeti radi vas. Imamo pa so-
razmerno mnogo manj aktivnega vojaštva, kot
druge države, čeprav je še precejšen del našega
ozemlja zaseden (Besarabija). Pripravljeni pa smo
takoj odpustiti celo našo vojsko, če storite vi isto!
Če mislite, da ne morete takoj izvesti popolne raz-
orožitve, pričnimo tako, da bo vsaj v 4 letih raz-
orožitev izvršena in da bo že prvo leto vsaka sve-
tovalna vojna onemogočena.«

In kakor pred 4 meseci, je bil tudi sedaj predlog
USSR odklonjen in pod krinko »razorožitve« se
kapitalistični svet oborožuje naprej in pripravlja
nov svetoven pokoli.

VUKIČEVIČ-KOROŠEČ PRIPRAVLJATA ODKRI-
TO DIKTATURO RADIC-PRIBICEVIČA PA KLI-
ČETA: »ŽIVELA VOJSKA!«

Vladne meščanske stranke, radikali in kleri-
klici nalažajo delovnemu ljudstvu neznozna davčna
bremena, skrbijo za profit kapitalistov na račun
delavcev in kmetov, opozicijske stranke Radič-
Pribičević pa kričijo po shodih: Živela vojska! Za
kapitaliste in vojne dobijakarje delajo vlade in opo-
ziционalne meščanske stranke, zato proč z njimi
naj živi zveza delavcev in kmetov.

LJUBLJANSKI OBČINSKI SVET

V petek 23. marca 1928, ob 6. uri popoldne se
vrši javna občinska seja, na kateri se bo začelo
razpravljati o občinskem proračunu. Delavci, ude-
ležite se seje, vsak ima pravico poslušati na ga-
leriji.

Bratko Kreft:

Maksim Gorkij.

OB NJEGOVI ŠESTDESETLETNICI.

27. marca dokonča Maksim Gorkij šestdeseto leto
svojegega življenja. Rojen v na pol proletarski, malome-
ščanski rodbini, zgodaj osirotel, se je do svojega 25. leta
kladil kot bosjak po Rusiji, Rumuniji, Kavkazu. Bil je
eden izmed številnih, ki jih vsak dan izvrše produkcijski
proces meščanske družbe iz svojega kroga. Na cesto jih
vrže, v brezpu, v brezposelnost, tudi v smrt. Največ-
krat. Mladí Aleksej-Maksimovič Pješkov, kakor je Gor-
kega pravo ime, je prehodil vso težko pot izvrženega
človeka, nešteto služb preizkušil, živel med tatovi, fa-
loti, morilci, med samimi »bivšimi ljudmi«. Bil je njihov
tovariš, enak po krvi in duši. L. 1888 je obupal, si po-
gnal kroglo v prsa. Pa mu ni bilo soproto umreti. Odra-
vel je in l. 1893 je nastopil svojo pisateljsko pot. Zgodilo
se je nekaj nečuvnegega. Človek, ki ga je vladajoča druž-
ba zavrgla, tat, falot, capin, klatež, in kolikor še je vseh
tistih imen, s katerimi označuje meščanska družba ljudi,
ki jih spravi sama na tako pot, je prišel pero v roke in
začel pisati o življenju — trpljenju najbolj zaničevanih,
najbolj ponižanih. »Iz najglobljih in najnižjih globlin sem
se vzpel navzgor, da sem resničen glasnik nizkotnega
življenja, ki so mu odkrili luč in sonce: dosti dolgo sem
bil tovariš onih, ki tiče v močvirju in ki so me pustili
navzgor, da izpričujem o njihovi bedi. Reš

Za konsolidacijo delavskega gibanja.

Odkod mrtvilo in rav-nodušnost med prole-tariatom?

V tem izredno važnem vprašanju vlada pri nas še velika nejasnost in konfuzija. Iz odgovora na to vprašanje šele moremo prav in konkretno za-črtati naše naloge, saj nam gre zrevolucioniranje proletarskih mas, za njihovo združenje, organizi-ranje in mobiliziranje za razredni boj. Kako bomo to nalogo izvršili, če ne vemo, iz katerih vzrokov so danes pri nas široke proletarske mase tako pa-sivne in apatične in kakaj sledijo meščanskim stran-kam itd.? S tem vprašanjem se hočemo tu enkrat temeljiteje pečati.

Vsi se še spominjamo na prevrat l. 1918 in na obvede leti 1919 in 1920. Mogočeno revolucionarni val je zajel široke delavske in kmečke mase, ki so začutile svojo moč in silo. Rastel je od spodaj na-vzgor. Niso delavske organizacije iskale članov, temveč delavci so iskali organizacij. Niso voditelji in agitatorji iskali pristaveh, temveč delavci in kmetje so iskali voditeljev in agitatorjev. Štriletno klanje in trpljenje, razpad nekaj mogočeno Avstri-je, glas rukske revolucije — na teh treh temeljih se je razmahnila elementarna nezadovoljnost delav-skih in kmečkih mas s vso to zločinsko kapitali-stično družbo, s kapitalističnimi strankami, s cer-kvijo, skratka z vsemi tebi in drugo. Sejati med mase poguma in navdušenja ni bilo treba, obojega je bilo dovolj v njih. Mase so čutile in spoznavale, da njihova združenost, njihova organiziranost pre-dstavlja ogromno moč. To revolucionarno razpolo-ženje ni objelo mas samo pri nas, temveč po vsej Evropi, tako v Nemčiji kot v Italiji, v Bulgariji kot v Franciji. Mase delavcev in kmetov so imele ob-čutek, da se bo zdaj zdaj stavila kapitalistične družbe zrušila v prah in da zdaj zdaj nastopi nekaj novega, boljšega, nekaj, kar ne bo v interesu gro-fov, generalov, kapitalistov, oderuhov in spekulan-tov, temveč v interesu delavcev in kmetov...

Tedaj ni bilo treba govoriti o letargiji in apa-tiji mas, ker je bil to bil!

Tedaj je bilo treba le te zrevolucionirane mase povesti v odlično razredno bitko. Čegava naloga je to? To je naloga proletarske stranke, najbolj zavednega, najbolj odločnega in najbolj požrtvo-valnega dela delavskega razreda. In te proletarske stranke tedaj ni bilo.

Saj je bila socialdemokracija! Da, bila je — toda kot žalosten oportunistični spaček: podredila se je buržuaziji, klicala z njo vred »Konsolidirajmo (kapitalistično) državo!«, poslala je svoje največje »voditelje« na ministrske sedeže, brenžala je vse »nevarne« akcije proletariata in mislila samo na to, koliko poslancev bo dobila pri prihodnjih volitvah in koliko ministrov v novi vladi. Namesto, da bi bila avantgarda proletariata v njegovem boju proti buržuaziji, je postala ekspozitura buržuazije v proletarskem gibanju. V taki revolucionarni si-tuaciji in ob taki slabosti kapitalizma, kakršne si ruski proletariat oktobra (novembra) 1917 še sanjati ni mogel, je socialdemokracija zadrževala in za-držala mase od revolucionarne poti in se udnijala buržuaziji.

Ta pomeščanjenja in izdajajska »delavska« stra-nka je morala razpasti. Proletarske mase so enotno stale bolj levo od vseh voditeljev, kajti one so enotno strele po revolucionarnem delu, medtem ko si voditelji tako desničarji in centrumaši kot levičarji še niso bili na jasnem, ali kaj ostanejo skupaj in-kako naj se razidejo. V tej meri je bila socialdemokracija z oportunizmom zastrupljena. Mase so šle vedno bolj na levo in vklele delavsko stranko za seboj in v momentu razkola spomladi 1920 je stal ves proletariat za levo.

Tota buržuazija se je bila že s pomočjo soci-aldemokracije dovolj konsolidirala in iztegnila je roko za udarec po proletariatu. Železničarski straik v aprilu 1920 je bil prvi poraz in tudi že odločilni poraz tega revolucionarnega vala pri nas.

Delavske mase neoborožene, nepraviljene za za vsak boj, so šle v tisočih in tisočih na Zaloško cesto, da protestirajo in demonstrirajo. V obrambo »miru in reda« meščanske demokracije je poslala buržuazija žandarje z nalogom, naj streljajo v demon-strante. Padli so strelji, padle so žrtve... Buržuazija je začela brezobzirno strahovati, začel je pohod belega terora.

Proletariat Ljubljane in z njim proletariat Slo-venije je bil poražen na Zaloški cesti. V mase je prišlo čustvo poraza, dvoma strahu, nemoči. Za-čelo je upadati revolucionarno razpoloženje, navdušenje, pogum. Nastopila je depresija. Predstava revolucionarnega dela, prej v proletarskih masah jasno in enotno občutena, se je razblinila. V nastali paniki so zopet utrtili svoje povsem porušene po-stojanke med masami socialpatiotije Kristiani, Koc-murji, Uratniki, Bernoti itd., ki so šli med delav-stvo povečati paniko in strašiti: »Ali vidite? Samo

žrtve in nobenega uspeha! Mi smo za uspehe brez žrtve! Ne z glavo skozi zid!»

Za tem prvim udarcem je prišel drugi udarec: Obznana. Za tem drugim porazom nov udarec: Zakon o zaščiti države. Proletariat Jugoslavije je stal tu brez moči za kakršenkoli odpor, brez vsake odporne sile.

Korenine današnji letargiji in apatiji proletar-skih mas Slovenije so v porazih na Zaloški cesti, ob obznani in ob zakonu o zaščiti države. Ti po-razi niso bili spremljani samo z zmanjševanjem od-porne in bojneve sile proletariata, temveč z raz-očaranjem nad perspektivami (izgledi) delavskega gibanja sploh. Mase niso samo dobile čustva, da sedaj ne morejo zmagati, temveč so izgubljale sploh vero v svojo stvar, vero v to, da se da z bojem doseči, kar želijo, izgubljale so zavest, da je mogoče premagati kapital. Kapitalizem je zopet stal tukaj močan, oborožen in rešpekt pred njim je narastel.

Tak je naraven tok razrednega boja. Treba ga je razumeti. Kapitalizmu se je posrečilo odbiti in razbiti prvi revolucionarni val. Proletarski boj proti kapitalizmu ne more zmagati v enem rev-olucionalnem valu. Njegov boj narašča in pada kot plima in oseka. Tako je bilo v Rusiji, tako je pri nas in drugod.

Nastopila je mračna doba reakcije. Teror nad revolucionarno avantgardo, zatiranje delavskih organizacij, tiska, vselj svobodščin. Ofenziva kapita-lia jemlje proletariatu pridobitve za pridobitvi. V zvezi z gospodarsko krizo buržuazija vedno bolj obrezpravlja in zasužnjuje delavstvo. Pritisk re-žima ojačenega in brezobzirnega, pada tudi na duše. Nastopa demoralizacija, upada pogum; širi se malosrčnost, množe se uskokii... Tako kot po l. 1905 v Rusiji, ko je carizem premagal prvo re-volucijo, le da igrajo naša menjševiki (socialpatiotie kot agenti režima neprimerno bolj gnusno vlogo). (Glej uvodnik v 50. šte. lanske »Enotnosti« pod naslovom »Pogum in vztrajnost sta nam danes nad vse potrebna.«)

Vsi poznamo to dobo, vsi vidimo letargijo (mrtvilo) delavskih in kmečkih mas. Po porazih je nastal nasprotin proces: Medtem, ko so se v re-volucionarnem valu mase, ki so čutile svojo moč, hitro otrešale iluzij in buržuaznega vpliva, ter po-stajale aktivnejše v razrednem boju — so iste mase sedaj; čuteč svojo nemoč, ponovno zapadale iluzijam in buržuaznemu vplivu in postajale pasiv-nejše.

Ali je v teh proletarskih masah izginil prolar-tarski, revolucionarni instinkt?

Ne, ni zginil! Ne more iz njih izginiti želja po človeškem življenju, želja po svobodi! Toda zasle-vo ga malomeščanske iluzije. Pod pepelom teh iluzij pa tlj iskra razredne zavesti še naprej!

V delavskem razredu, v vsakem delavcu sta dva nasprotujoča si elementa. Na eni strani imamo konservativni element, ki temelji na starih nava-dah in predsodkih, nacionalističnih, verskih, na vplivu malomeščanske ideologije, na raznih malo-meščanskih iluzijah, n. pr. o državi, »da stoji dr-žava nad razredi«. Na drugi strani stoji rev-olucionalni element, ki temelji na izkušnji izkorisčanja v obratu, na izkušnjah razrednega boja, vojske itd. Ta revolucionarni element se mora boriti s pri-tiskom podjetnikov, podjetniškim terjemom, stra-hom pred nevarnostmi in preganjanjem, belim ter-rijem, z dvomi v moč proletariata itd.

Prirodno je, da po težkih porazih nastopajoči divji reakciji, policijskemu in podjetniškemu ter-riju nemoči delavskih organizacij, odgovarja pa-sivnost mas, malodušje in nevera, letargija in apa-tija, zastrašenost, da, prava hipnoza zastrašenosti.

Kako dolgo bo ta depresija in pasivnost mas še trajala? Nočemo in ne moremo biti proroko-valci! Eno pa vemo: Da so delavske in kmečke ma-se zasužnjene in zatirane da obstoja in tlj v njih proletarski revolucionarni instinkt, ki želi osvobe-nja! Zato tudi vemo, da bodo ti instinkti privleli na dan, da je naša pot prava, da bomo na tej bo-jevni poti zbrali vse te mase in da bo naša stvar, ki je stvar vseh zatiranih, zmaga!a! Zato kljub tej letargiji mas, vanje verujemo in osajame pri njih, da živimo v njih, da oživimo v njih revolucionar-ne instinkte, vero v zmago, zavest in pogum!

Razredni boj proletariata gre v drugi obliki, z manjšo silo, pod neprimerno težjimi pogoji na-prej. Kapitalizmu vedno bolj gorijo tla pod nogami, novi revolucionarni izbruli zorijo. In v teh bo imel proletariat že izkušnje prejšnjega revolucionarnega vala in bo z njimi oborožen mnogo boljše razumel svojo vlogo in svoje naloge.

Ze nastopa, sicer zelo počasi, ampak vendar nastopa NOVO OŽIVLENJE DELAVSKEGA GI-BANJA v mednarodnem merilu in tudi pri nas. Tako kot je po poraženi ruski revoluciji l. 1905 trajala temna doba reakcije in odstopanja prole-tariata dolgi pet let, nakar je po l. 1910 na novo začelo oživljanje, ki je rastle neverjetno počasi — kot piše Lenin. (Drugi del članka prih.)

Kaj pišejo delavci in kmetje?

ZA SKUPNO PROSLAVO PRVEGA MAJA.

so se izjavili že zadnji delavci iz Guštanja, delav-ski zaupniki na strokovni konferenci v Ljubljani, pismeno so sporočili svojo zahtovo po skupni pro-slavi delavci iz Kamnika, Zagorja in Velenja.

V vseh krajih, v vseh obratih naj se (akoj) spo-razumejo delavci medseboj za skupno proslavo in preko volje in sklepa delavcev tudi vodstvo SSJ ne bo mogli iti. Sklepe za skupno proslavo pošil-jajte vsem listom v objavo!

IZ GUŠTANJSKE JEKLARNE.

Oprostite sodrugi okoli »Enotnosti«, da napiše tudi brezposelni delavec nekaj vrstic o razmerah jeklarne grofa Thurna na Ravnah. Ni še dolgo od tega, kar sem zapustil omenjeno tovarno, ampak vse mi je ostalo še v spominu.

Nisem eden tistih, kateri vsako malenkost namaže v časopis, ampak ker vidim, da se nitl eden od delavcev ne upa oboledanati te škandalozne razmere, katere so se raspele v jeklarni na Ravnah, sem primoran, ker me sili k temu moje sočutje do sotrpinov in moj revolu-cionarni odpor proti izkorisčevalcem, zato moram, da ob-javim resnico, da bode zvedela širša javnost: ker dru-gače si mislijo delavci po drugih obratih, da živijo delavci v Guštanju na Ravnah v paradizi. Ali temu ni tako. Tukaj je vpeljan v skoraj vseh oddelkih akordni sistem, kaj se pravi akord, to občuti danes vsak delavec na lastni koži. Nemeč pravi: »Akord ist Mord« — in to je istina.

Delavci v tej priganjalnici ne delajo, ampak šintajo, če hočejo, da si zaslužijo toliko, da si morajo kupiti za obsto koruzne meke in črnega kruha. Tisti pa, kateri si privoščijo nekaj boljšega, imajo pa toliko puta pri trgovcih, da trgovcem se svinični zmanjkujejo. Torej se dela in priganja kakor se menda malomeč drugi-d, potem se pa kratkoma lo odpuosti po 100 delavcev iz službe. Pred kratkim časom se je menda namignilo obratnim zaupnikom, da namerava podjetje zopet nad 100 delavcev odpustiti, pod prevezo, da ni naročil.

Faktično mi ni znano, koliko je resnice na tem, da ni naročil, mislim si pa, da je to le podjetniški trik. Odpuštilo se bo 100 delavcev najbrže samo za nekaj časa, pozneje se jih bode zopet sprejelo, seveda za nižjo plačo. Dosedaj so se sprejemali skoraj brez raz-like po Din 4 na uro, potem se jih pa bo najbrže po Din 3 na uro,

R. grösser Falot.

Za konsolidacijo delavskega gibanja.

V »Enotnosti« je bilo že parkrat zapisano, da se uredništvo ne bavi z vsako neumnostjo, ki jo svet pre-maša.

V 6. šte. »Enotnosti« sem ocenil po zaslugi vse naše delavske liste. Moja ocena pa je najbolj zabo-lela glasilo Delavske Zbornice za Slovenijo »Napreje«. — Ne-poboljšiv je ta listič.

Poskusimo to dokazati. »Napreje« je opozicijsko glasilo odpadnikov iz SSJ ali vsaj tako bi moralo biti. Preprij je nastal pred nekaj leti med spritimi oportu-nisti v SSJ radi plač, radi konsuma, radi dolgoj itd., skratka, radi stvari ki nimajo z načelnimi vprašanji nič skupnega. Na primer. — Ali je Bernot boljši marksist odnosno socialni demokrat od Uratnika? Ko sta svoje-

časno še reševala skupno pod eno firmo pšenično va-luto in Kristanov konsum, ni ne enemu ne drugemu prišlo na misel, da se bosta kdaj preprtal zato, kako naj se socializem imenuje. Prav za prav pri »Napreju-res ne veste kaj ste pripravile! V D. Z. pravite, da ste v opoziciji, dosledno temu pa polnite »razen ponedelja in dneva po praznikih, vsak dan« svoje kolone z raznimi pravilniki, ki jih sklepa D. Z. in poročili o skupščinah in sejah. Radi tega nam je razumljiva Vaša zahteva, naj se vrše skupščine D. Z. vsaj vsak mesec. (Gradiva vam manjka; za dnevnik ni to lahka reč, gradivo, ki se dobi pri D. Z. pa je lahko prebavljivo in kar je glavno, pri tem ni treba trpetiči možgan s socializmom in marksizmom.

V uvodniku ene prejšnjih števk je oficijelno glasilo D. Z. hudnje na »gospenice«, Svetujemo breznačelnemu in skoro bi rekli, nepismenemu dopisniku, naj se ne pre-pira s svojo senco. Povdarjamo. pa, da kar možakar prerokuje, se bo tudi zgodilo, in sicer v tem pravcu: Vsi oni, ki so se radi užleženega samoljubja ločili od Kristana z zavestjo v srcu, ker ima Tone od socializma milijone, oni pa nič, se bodo polagoma spriljznili z pro-gramom praktičnega socializma in se bodo vrnili v rojstno hišo Toneta. Drugi del značilnih in poštenih de-lavcev, ki vedo, da se pod kravjim repom skriva lahko samo par muh ter so poleg tega prečitali komunistični manifest, se bodo vrnili tja, kamor spadajo, to je k »Dekalistom«. S tem pa bo tudi konec breznačalne in brezprogramatične družbe pri JSDS. Ker se pa ob gro-bu rajnega marsikaj med seboj odpušti, si bomo ob tej smrtini tri bratsko stisnili roke z prisego v srcu, da pojdemo s podvojeno vneto na delo, ker za proletariat Slovenije bo z JSDS zginil velik balast, ki je bil na potu njegovi konsolidaciji.

Za božjo nebeško voljo, kam pa pridemo s temi različnimi socializmi, ako ni drugih razlik med vami kakor to, da nekateri zaslužitve mesečno nad eksten-čni minimum? Kam pa pride delavstvo, ako se bo za vsakega naročnika izdajala posebna bilanca in politio predale z gradivom, ki nima s socializmom nič skup-nega? Ako nimate še za pol lista gradiva, pišite vsaj kaj smešnega, duhovitega, da se bomo vsaj smejala?

Kovinar.

POSILANO.

Gospod

Vinko Vrankar, oblastni tajnik SMRJ

v Ljubljani.

Ker je rok, ki ga je Vam stavil izvrševalni odbor delavskih zaupnikov na Jesenicah za preklic Vaših laž-njivih trditve dne 19. februara t. l., že dele 10 t. m. brez odvzeta potoke! Vas tem potom javno žigosam kot zavestnega lažnjivca, ter s tem odstopam tožno zadevo javnosti, Vam pa priložnost, da si počistite zadoščanja pri sodišču.

Jesenice-Sava, dne 17. marca 1928.

Ravnik Franc,

Delavski glavni zaupnik v tov.

KID na Jesenicah.

+ ZAGORJE. (Kako se nam godi pri podjetju A. Birola.) 50 nas je moških in žensk. Nismo polno zaposleni, samo 8 dni delamo v 14 dnevih. Plače so slabe, starejši imamo 30—32 Din dnevno, mlajši in ženske pa 20—26 Din na dan. Ker nam še od tega borpnega zaslužka odtegujejo za bolniško blagajno, za delavsko zbornico (od katere nič nimamo) in še davek na ročno delo, nam ostane na 14 dni 220 al pa po 150 Din. Pri takem zaslužku moramo seveda stradati, na obleko, perilo ali kaj takega pa se misliti ne smemo. — Pa ni samo to! Tako lačne in zgarane nas bičajo še pazniki. Cela država in ves svet se zgraža nad Glavnjaco v Belgradu, nihče se pa ne zgraža, če paznik delavca do krvi prebistina. Pri nas je bil delavec Šiferl do krvi pretepen od paznika, ker ni po delu šel zastoj pazniku še drva cepit. Da silimo vsak dan mesto po-zdrav: »Barabe«, »Lenuhi butaste!« itd, je menda že jasno, če nas batinajo. — V kamnolomu se strelja in kamenje trči na cesto in na železnico. Poslej je moral radi varnosti ob času streljanja vedno stati na cesti delavec, da je opozarjal ljudi, da počakajo, dokler ne mine nevarnost, sedaj pa so ga reducirali. Sreski po-glavar bi se moral zanimati za stvar in občina, ker, če se zgodi nesreča, kdo bo kriv? Čeprav se nam tako hudo godi, pa vendar trdno verujemo, da bo prišel tudi naš dan, ko bomo mi delavci v zvezi s kmeti tirjali obračun od kapitalistov in ko bomo »dobro plačevali in hudo kaznovali«. Vstanimo sužnji iz prokletstva...

Pisali vsi delavci obrata Birola.

+ TRBOVLJE. (Iz občine.) Ker se mnogo go-vori o nagradah, ki jih izplačuje občina, moram pove-dati, da jaz o nagradah nič ne vem. Vem pa, da cestni nadzornik nima 1500 Din, temveč 600 Din mesečnega pavšala. Pač pa je stal l. junij 90.000 Din. — Pri dose-ganju občinski upravi nisem našel napak, pač pa se je občina precej zadolžila in se bo še morala, če hoče dovrešiti vsa dela, ki jih je započela. F. S.

+ TRBOVLJE. (Paznik Senegačnik toži »Enot-nosti«) Radi dopisa v 8. številki »Enotnosti«: »Metode paznikov pri Dukiču«, je paznik Senegačnik vložil tožbo zoper »Enotnost«. Uredništvo ima sicer že dovolj pri-č, če pa kateri sodrug ali sodružica še ve kako stvar in je isto pripravljena potrditi tudi na sodišču, naj javi ure-dništvo »Enotnosti« ali pa našim zaupnikom.

+ HUDA JAMA. Dne 18. marca 1928 sta bila na-padena v samskem stanovanju dva delavca in je bil eden težko ranjen. Drugi dan je hišnik odredil, da se morata postelj napadenih dati v postrežbe. Brez od-loka ravnatelja — po svoji volji — je naju, ki sva bila napadena, vrgel hišnik iz stanovanja, dočim so napa-dalci ostali na stanovanju. Ali se ne zaveda g. hišnik, da velja tudi za samsko stanovanje šdnedna odpoved in da je brez zaslišanja in brez odobrenja ravnatelja storil ta korak?? Radovedni smo, kaj poreče k temu g. ravnatelj? Ali bo tudi to potrdil? Prizadeta delavca.

LJUBLJANA. (Iz tobačne tovarne.) Mnogo ugižbanja in govorenja je v tej tovarni, kdaj se bo razmere izpremenile, saj smo res v skrajno slabem položaju. Vendar je lahek odgovor: nikdar prej, dokler ne bo delavstvo začelo samo misliti s svojimi lastnimi možgani in začelo samo graditi boljšo bodočnost. Prole-tariat je bil mnogokrat prevaran povsod in tako tudi pri nas. Vsa povojna leta nobenih pridobitev, a zgubili smo vse, ka smo prej pod mačeho Avstrijo že imeli. Naše današnje plače znašajo komaj 48% od predvojnih plač. Dobili smo pa reakcionarni delavski red, ki nam daje samo dolžnosti, pa nobenih pravic. Za najmanjšo stvar dobis prav obupno kazeno. 10. marca smo imeli volitev obratnih zaupnikov. Naša lista je dobila 7 man-datov, klerikalna pa 9. Klerikalcem so dale večino de-lavce, moški delavci pa smo pokazali svojo zavednost. Zdal je čas, delavci in delavke, da se spametujete. Klerikalci so na vladi, a kaj je z ljubljani, ki je bila SLS v opoziciji? Sedaj zahtevate tisti, ki ste zaupali voljne krogle SLS, da naj obljube izpolni. Nešetokrat smo brali v »Slovenecu«: »G. Gosar za tobačne delavce« in spet »za tobačne upokojence«: v l. aprilom se sigurno izplača, a še danes ni nič in tobačno delavstvo bo čakalo še mnogo l. aprilov SLS in Gosarja. Tobačni delavci, dovolj smo šli nazaj, dovolj trpljenja in bede smo preživelu, saj imamo najbogatjčnega gospodarja, to je monopol, ki nese letno nad dve milijardi Din do-bička, mi pa imamo najslabše plače in imajo še drugod, ko beležijo podjetja deficit, boljše plače. Čitali smo, da so dali in finančni zakon člen, da se proti vsem od leta 1918 do letos ukine kazensko postopanje, če so goljufali in kradi pri monopolni upravi, a nam ne mo-rejo dati nič toliko, kar je za golo življenje delavca potrebno. Vsi v solidarno, močno, razredno bojeno organizacijo, utrdimo naše vrste. Čitajmo res delavski tisk. Delu čast in oblast!

+ DOBRUNJE. (Življamo delo »Svobode.«) Pre-teklo nedeljo je »Svoboda« priridela prvo predavanje s skioptičnimi slikami, ki je bilo zelo dobro obiskano.

Našim klerikalno-glavnjaciem pa naše delo ni po-volji in pod vodstvom »brilnega Tončka« in »vese-lega Janeza« so prišli razbijati in izžigati. Izobrazba glavnjacierv pač ne more biti drugačna. Izživaci so tudi obrekovalci. Govorijo, da je »Svoboda« fašistična organizacija, toda kdo naj jim verjame. — Naš drama-tični ošek je 19: marca nastopil v Zalogu s prvo svojo igro »Srenja«, ki je poslušalcem zelo ugajala. Prihodnjo nedeljo bomo imeli zopet predavanje s skioptičnimi sli-kami v Zadvoru pri Cirilu ob 4. uri popoldne, in sicer o »Kitajski revoluciji«. — Mi delamo in gremo naprej, proti in tudi prepo glavnjacierv, živel »Svoboda«.

+ HRASTNIK. V tovarni stekla se godi, da neka-tere delavke delajo po 10—12 ur dnevno in to so steko-vezalke (Glaseinbinderinen). Delajo v akordu in plačo imajo tako, da še za hrano ne zadostuje. Vrhu tega še zamudé vsak tretji dan pri slami, katero rabijo pri vezalstvu. Forabijo siame do 20 škopov, ki jo morajo nositi od skladišča do vode, v kateri jo morajo potem namočiti, in to brezplačno! Uvideti mora vsak, da to delo škoduje delavkam, ker je voda smrdivja in ker v mrzli vodi celo popoldan stojijo in namakajo slamo, da pridejo vse trde zopet k delu. — Vodstvo tovarne tega ne sprevidi in jim ne olajša njih trpljenja. — Zatorej sodružice, vstopite v vrste zavednih delavcev in or-ganizirajte se, da se skupno borimo za boljšo bodočnost. Delu čast in oblast! — Proletarka.

+ TRBOVLJE. (11. III. 1928.) G. Bračun se močno ježi, in preti, da bo dopisnik odpuščen iz službe radi dopisa v zadevi P. Jačnik in R. Šinkoc. — Mogoče se zdi g. Bračunu dopis neresenčen, rudarji pa imamo dovolj dokazov na razpolago. Rudarji ne pišejo v de-lavski list laži, ampak resnico in to tako kakor v res-nici je. Toliko g. B. v vednost. G. Bračun se bo menda tudi jezil, da smo od nekoga na cesti slišali tele besede: »V vsako roko revolver, v zobe nož in handgrante, pa bi klali! Koga? To delavstvo dobro ve!« Poslušalec.

+ VINES — ITALIJA. Kakor vas velesrbska buržu-azja s pomočjo klerikalcev in demokratov pritiska in iz-zema, tako po nas v hrvaškem Primorju udirajo fašisti. Žnizati so nam v rudniku plače za 20% in reducirali 1000 rudarjev. Kateri so ostali še na delu, so pod strogo kontrolo, delati morajo kot živina. Zagnjé je imel neki sodrug preiskavo, so pri njem iskali »Enotnost«. Dobili jo seveda niso, ker jo že dolgo ne dobivamo. — Po-zdravljeni! — Lojze.

VIČ-GLINCE.

Proračun občine je odobren in zavrnjena je pritožba hišnih posostnikov proti vodovodu. Tako da je upati, da se začne kmalu z delom. Drugače pa stojj pri nas s stanovanjsko mizerijo. Kakor drugje, tako bo tudi pri nas z ukinitvijo stanovanjskega zakona mnogo ljudi na cesti, brez strehe. So slučaji, da je lastnik hiše, v kateri je 8 strank in to samih revnih delavcev, kar sedmim odpovedal. Kam s temi reveži, številno družino in ma-limi otročiji?

Socialni ošek se je pečal s to zadevo, vendar pa ni prišlo do sklepa iz razloga, ker niso vedeli kako bi porabili 100 tisoč Din posojila, katerega je najela ob-cina lansko leto v ta namen — zakaj? Buržuazija in socialisti so stali na stališču, da se to, kar postavi ob-cina za te reveže ne bo obrestovalo in da ne morejo zagovarjati tega pred javnostjo. Češ, če postavimo ba-rake, se bo naselila ta uboga delavstva para vanje, ko bo enkrat notri, ne bo hotela placavati in občina bo imela samo izgubo. Nekdo se je celo izrazil: »Kot soci-alist bi to moral zagovarjati ali kot predstavnik občine ne morem«. Da, zalostno, pa resnično. Na zadnji od-borovi javni sei se je zgodil še en značilen dogodek. Trije občinski uslužbenci so prosili, da bi občina pla-čala zanje davek, ki ga morajo plačati od svoje borne plače. Za predlog so glasovali zastopniki Delavskega kluba in del odborikov SLS, proti pa vsi demokrate in tudi ostali del SLS, tako da je bilo 12 glasov za in 12 proti eden pa prazen od 25 navzočih. Pri drugem glasovanju pa je glasoval neki član Delavskega kluba proti lastnemu predlogu tako, da je naš predlog pro-padel v razmerju 11 na 13 proti. Ko je stavil s. Saje dodatni predlog, da v bodoče občina sploh plačuje vse davke za svoje uslužbence, se je zgodilo isto, da član delavskega kluba glasoval proti kljub temu, da je klub ta predlog osvojil na svoji sei. Sramota za člana De-l.kluba, ki se predstavlja za del. zastopnika in uganja take stvari. Vedno premalo pazimo, kakšne ljudi volimo! Delu čast in oblast.

Za žrtve reakcije.

ZA ŽRTVE REAKCIJE IZ TRBOVELJ:

»Vitanje sužnji iz prokletstva« 10 D, Proti reakciji 5, že se bliza dan prijazni 4, za razrušenje belgrajske Glav-njace 4, za razrušenje belgrajske Glavnjace (Jurce) 10, na veselo, ker sem se otrese! vojaškega jarna v SHS 4.50, Ker smo slišali o napredku boljševikov 123, proti da-si naši reakciji: S. F. 10, F. K. 5, B. K. 10, M. B. 5, K. F. 10, Z. K. 3, K. 2, G. J. 5, K. L. 5, J. I. 5, P. K. 3, M. A. 5, F. 5, J. F. 5, Brrr... I. G. J. 10, skupaj 251.50 dinarjev. Od te vsote se oddaje enkratna polovica vož-nja v Ljubljano, to je: 21. Din, ostane še 230.50 Din.

P O Z I V

VSEM SODRUGOM, KI SO BILI PREGANJANI.

Od prevrata sem je šio nebroj naših sodrugov skozi jugoslovanske ječe, Buržuazija jih je prega-njala radi tega, ker so se borili za končno osvob-oditev proletariata.

Ker hočemo zbrati vse podatke o preganjanjih, prosimo sodruga, da pošljejo podatke o tem, kje in kdaj so bili v zaporu, sodrugu Mihnu Lemezu, odvtniku v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 1. — Vsak naj pošlje tudi natančen naslov.

VPRASANJE STANKU!

Kaj dela Kristan na Strokovni komisiji?

Rekl smo in ponavljamo stalno, da morajo biti strokovne organizacije strankarsko neodvisne in da mora v njih vladati demokracija. Istočasno ko delamo take sklepe, se tudi lažemo. Poizku-simo to ugotoviti. Tajnik Strokove komisije so drug Stanko je ob sprejemu te funkcije glasno poudaril, da ne bo dopustil nobeni stranki, zlasti ne delavski, nobene komande v strokovnih organiza-cijah. Dejal je, da bo z močno roko in s pomočjo diktatorskega talenta, ki mu je prirojen, očistil ta avgijev hlev, vsje lizunov in nepridipravov — pa žal, tega ne dela. Nočemo Stanku delati krivice, ki mu jo dela direkcija državnih železnic v Ljub-ljani s tem, da ga proglašja za socialista ali celo komunist. Kdaj si je ta naslov zaslužil, res ne vemo. Težko bi se posrečil dokaz resnice direk-ciji državnih železnic, še težje pa kr. policiji, da je Stanko revolucionar. Sicer se pa včasih namenoma tansira take vesti v svet z namenom, diskreditirati idejo, ki je delavcem sveta. Jurij Stanko, bivši uradnik na železnici, ni socialist, še manj pa komunist. Srečen slučaj ga je zanesel iz »Skofovih zavodov« na železnico, od tam pa v železničarsko organizacijo, ker je kazal veliko razumevanje za delavske težnje. Poudarjamo, da nas ne sme za-peljati vse to na stran pota. Pozabiti ne smemo, da krmar Strokove komisije ni socialist, še manj pa komunist. Kako pa more tak človek voditi raz-redni boj, naj si ustvari vsak svojo sodbo sam.

Na Strokovno komisijo ni prejšnje čase zahajal nikdar dvorni zaupnik, bankir Anton Kristan, ka-kor je to sedaj, ko je postal Stanko tajnik. Vran-kar, Stanko, Uratnik, Svetek in še Kristan se mo-tijo, ako mislijo, da bodo rešili proletariat z vsto-licljenjem Kristana v strokovne organizacije. Delav-stvo se prav lepo zahvali za te meščanske odre-šenike. Ako se bo tajnik Strokove komisije bratil z goraj omenjeno družbo, ne bo prišel nikdar do nobenega razrednega političnega prepričanja, pač pa se ntu zna pripetiti, da zgine v Kristanovi malhi.

NOVE METODE KONTRAREVOLUCI- V SOVIJETSKI RUSIJI.

Sovijske oblasti so prišle na sled pretkani kontrarevolucionarni grupi, ki je že dalj časa v rudarskem bazenu vršila svojo kontrarevolucionar-no raboto. Nekateri bivši belogardijci, ki so jih sovjeti sprejeli v službo so v zvezi z bivšimi last-niki rudnikov vršili previdno ali zelo opasno sa-botažo. Pridobili so tudi nekaj nemških inženjer-jev, da so popolnoma napačno delali v rudnikih. Posledica tega njihovega dela je bila ta, da je bila produkcija zelo nizka, stroški pa zelo visoki, kar so morali občutiti tudi delavci, ki so bili pri tež-kem rudarskem delu nižje plačani, kot v drugih strokah. Saboterji se nahajajo že pod ključem, za-prii so tudi nekaj nemških inženjerjev, ki bodo čakali zaslužne kazni. Ves kapitalističen tisk besni, ker se je sov